

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen alasajo pysäytettävä

Keskusta vaatii, että toisen asteen koulutuksen saatavuus on turvattava tasa-arvoisesti joka puolella Suomea. Hallitus ei saa antaa eduskunnalle sellaista lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämistä koskevaa esitystä, joka vaarantaa nuorten mahdollisuuden käydä koulua kotoa käsin. Lakiesitys ei myöskään tue nuorisotakuun tavoitteita vaan päinvastoin lisää nuorten syrjäytymisen riskiä.

Hallitus valmistelee parhaillaan toisen asteen koulutuksen eli lukioiden ja ammattioppilaitosten järjestäjätieverkon suurta harventamista. Tavoitteena on saada aikaiseksi yhteensä 260 miljoonan euron säästö: 195 miljoonaa euroa leikataan toisen asteen järjestämisverkkoa uudistamalla ja 65 miljoonaa euroa luopumalla tutkintoon johtamattoman toisen asteen aikuiskoulutuksen rahoituksesta.

Koulutus ja sivistys ovat hyvinvointimme kivijalkoja. Keskusta ei hyväksy, että niistä leikataan näin suuria summia ja vaarannetaan samalla ihmisten ja alueiden välinen tasa-arvo.

Hallituksen ajama järjestäjätieverkon mylläys tarkoittaisi jopa joka kolmannen oppilaitoksen sulkemista ja koulutuksen keskittämistä suurimpiin kaupunkeihin. Moni nuori joutuisi heti peruskoulun päätettyään muuttamaan koulutuksen perässä maakunnan keskuskaupunkiin.

Kunnissa on nyt epävarmuus siitä, kauanko ne voivat jatkaa itsenäisinä koulutuksen järjestäjinä. Etenkin lukiokoulutuksen järjestäjistä valtaosa on kuntia. Lukioverkon muutokset heijastuvat väistämättä myös perusopetukseen. Etenkin pienemmillä paikkakunnilla opettajan työ sisältää usein opetusta sekä lukiossa että peruskoulussa. Jos lukio lakkaa, voi olla mahdoton saada kuntaan pätevää aineenopettajaa yksinomaan peruskoulun tuntimäärällä.

Valmisteilla oleva toisen asteen koulutuksen rahoituslaki tarkoittaisi merkittäviä heikennyksiä. Esimerkiksi kaksoistutkinnon suorittajien osalta rahoitus tulisi vain kolmelle vuodelle, vaikka todellinen opiskeluaika on 3,5 - 4 vuotta.

Hallitus on perustellut esitystään sillä, että kyse ei ole lakkauttamisista tai koulujen sulkemisista vaan toiminnan "tehostamisesta". Säästöjä haetaan "hallintoa karsimalla". Tämä ei pidä paikkaansa. Pitkällä aikavälillä on toki mahdollista saada aikaan säästöjä myös koulutuksen hallinnon uudistamisesta. Nyt suunnitellut leikkaukset kuitenkin tarkoittavat pääasiassa aloituspaikkojen karsimista ja koulutuksen järjestäjille maksettavan yksikköhinnan laskemista.

Keskusta haluaa uudistaa toisen asteen koulutusta ja lisätä sen vetovoimaa. Toisen asteen koulutuksen järjestäjiä on kannustettava tiiviiseen sisällölliseen yhteistyöhön sekä opettajien ja opetustilojen yhteistyöhön. Etä- ja virtuaaliopetuksen mahdollisuudet on otettava tehokkaasti käyttöön. Pienille lukioille on annettava mahdollisuus toteuttaa lähilukiolinja. Siinä suoritetaan ensimmäisen vuoden aikana opintokokonaisuus, joka voidaan lukea ammatillisen koulutuksen yleissivistäväksi koulutukseksi. Näin ammatillisen koulutuksen opiskelijat voisivat asua kotonaan vähintään ensimmäisen opintovuotensa peruskoulun jälkeen.

Nyt käynnistetyllä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen harvennusuudistuksella on vaikea nähdä saavutettavan edellä mainittuja tavoitteita. Hallituksen lähtökohta, jossa ministeriö saisi täysin vapaat kädet päättää lukion ja ammattikoulutuksen järjestäjätieverkosta ohi kuntien ja alueiden oman harkinnan, ei Keskustalle käy.

Tällä vaalikaudella toisen asteen koulutuksesta on leikattu jo 500 miljoonaa euroa. Näiden päälle nyt suunnitellut leikkaukset uhkaavat romuttaa toisen asteen koulutusta ja sen saavutettavuutta ratkaisevalla tavalla.

Vaalien jälkeen muodostettavan hallituksen ja eduskunnan on löydettävä ratkaisut, joilla tuetaan kuntia ja alueita parhaan mahdollisen koulutuksen järjestämisessä. Koko Suomen ääni on saatava valmisteluun mukaan.